

ring voor Sallo's schepping, vond hij hier in 't vrije Holland met zijne vele geleerden, talrijke boekverkoopers en zoo goed als vrije drukpers, tot zijne bevreemding geen enkel goed tijdschrift. Daarom besloot hij niet zonder eenige aarzeling, in deze algemeen gevoelde behoefte — zouden de thans levende uitgevers en boekhandelaren in een prospectus zeggen — te voorzien. Hoe hij zijn taak heeft opgevat en vervuld, kan men in de «Préface» nalez. Geen kwaadsprekendheid zal er haar «Bureau d'adresse» vinden, noch zal het tijdschrift dienen om den goeden naam van medemenschen te bekladden: dat is een misbruik van vrijheid, een eerlijk man onwaardig. De redacteur zal het midden trachten te houden tusschen slaafsche vleierij en moedige beoordeeling. Vrij van vooroordeel en zonder boosaardigheid zal hij zijn oordeel uitspreken, in de hoop dat de betrokkene schrijvers zich niet boos daarover zullen maken; hij acht zich niet geroepen of bevoegd om een veroordeelend vonnis te wijzen, want het zou een belachelijke ijdelheid verraden, als hij zich zulk een verhevene macht aanmatigde. Zijne goedkeuring of weerlegging van het een of ander zal slechts dit gevolg moeten hebben, dat den geleerden nieuwe gelegenheden geopend worden om de ontwikkeling des volks verder te brengen; hij onderwerpt zijne denkbeelden slechts aan aller beoordeeling.

Bayle was de man niet om zonder degelijke kennis van zaken een werk aan te kondigen: zijne kritiek onderscheidt zich door hare gematigdheid en diepte, door hare nauwkeurige en geestige ontleding van het behandelde werk. De schrijver van de Dictionaire verloochent zich ook hier niet, want de kleine, keurige aantekeningen, die het sieraad van dat werk uitmaken, vermeerderen de waarde der boekbeoordeelingen.

Toen Bayle in Febr. 1687 zich niet meer in staat be-